

INFO

Vi kräver
fler industri-
jobb

Tidning för förtroendevalda i IF Metall
2/2026

- 02 En politik för fler
industrijobb
- 04 Facklig introduktion
enligt Göteborgsmodellen
- 07 Risk att studerande
missar ersättning
- 08 Skolundervisning
i fabriken säkrar
framtidens
rekryteringsbehov
- 13 Kassen gjorde fel
men begärde ändå
återbetalning

Här förlorar inte
gravida på omplacering
eller arbetsförbud

IFMETALL

VI KRÄVER
MER AV
SVERIGE

RÖSTA
PÅ NÅGON
SOM VET

”

För varje nytt jobb i industrin skapas minst ett ytterligare jobb i andra delar av den privata sektorn.

Läs mer om IF Metalls valkrav för fler industrijobb på ifmetall.se/val.

Tips

En politik för fler industrijobb – win-win för hela samhället

Industrin är en av de viktigaste grundpelarna för Sveriges välstånd. Bakom varje produkt som lämnar fabriken finns industriarbetare vars arbete inte bara skapar tillväxt, utan också finansierar vår gemensamma välfärd.

Att satsa på fler industrijobb är därför inte bara bra för industrin – det är en tydlig win-win för hela samhället. För varje nytt jobb i industrin skapas minst ett ytterligare jobb i andra delar av den privata sektorn. Det kan handla om allt från transporter och service till jobb i handeln. De ökade skatteintäkterna kan dessutom användas till sådant som att anställa fler barnskötare, lärare och undersköterskor för att stärka välfärden.

Dagens regering satsar helt fel

Trots detta har politiken, under den nuvarande högerregeringen, gått i en annan riktning. Stora summor har lagts på skattesänkningar för de allra rikaste, samtidigt som investeringar i sådant som skulle stärka industrin fått stå tillbaka. Resultatet är en politik som både ökar ojämlikheten och missar möjligheten att stärka Sveriges långsiktiga konkurrenskraft.

Hård konkurrens globalt

Samtidigt hårdnar den globala konkurrensen. Andra länder satsar aktivt på att locka till sig framtidens industriinvesteringar – inte minst inom den gröna omställningen. Sverige har länge haft ett försprång, bland annat tack vare tillgången till fossilfri el och hög kompetens. Men i dag bromsas utvecklingen av bristande infrastruktur, osäkra elpriser och långsamma tillståndsprocesser. Dessutom har regeringen valt att skära ned klimatstöd till industrin med 80 procent – vilket direkt påverkar investeringarna och industrijobben.

Vi kräver en annan regering – och en annan politik

Att investera i sådant som ger fler jobb inom industrin handlar därför om mer än jobb här och nu. Det handlar om att säkra framtidens välfärd, stärka klimatomställningen

och bygga ett robust samhälle. Med rätt satsningar på utbildning och kompetensförsörjning, samt energiförsörjning och infrastruktur, kan industrin fortsätta vara en motor för utveckling i hela landet.

Därför kräver IF Metall en kraftfull industripolitik och en regering som satsar på sådant som ger fler industrijobb.

TEXT: daniel.carlstedt@ifmetall.se

Hur skulle du investera 40 miljarder?

På sänkt skatt för de allra rikaste eller på sådant som skapar fler industrijobb och välfärd?

Testa själv vad varje investerad miljard skulle kunna innebära i fler undersköterskor, lärare och barnskötare i ditt län på hardukollpa.se.

Vi kräver fler industrijobb

Tidöregeringen tar industrin bakåt i stället för framåt.

Infrastrukturen håller inte måttet. Elen är för dyr och för osäker. Tillståndprocesserna är för opålitliga och långsamma. Och kommuner där nya industrier etablerar sig får alldeles för dåligt stöd av staten.

När jag möter internationella kollegor kan jag inte längre med gott samvete säga att Sverige är världsledande. Den bilden vet jag att jag delar med många företagsledare. Sverige har tappat tätt positionen – och det är allvarligt.

Jag tror att det beror på att industripolitiken har blivit ett slagträ i kulturkriget – i stället för att handla om konkurrenskraft, tillväxt och välfärd.

Det går direkt ut över våra industrijobb. För stålet behöver kokas, bilarna behöver byggas och mineralerna behöver utvinnas. Och om investeringarna inte sker i Sverige, så sker de i andra länder. Och då är det där jobben kommer att hamna, i stället för här.

Så kan vi inte ha det. IF Metall kräver en kraftfull industripolitik – för fler industrijobb!

Marie Nilsson, förbundsordförande

– Det är viktigt att framhålla betydelsen av att vi går samman för att kräva bättre villkor, säger Gustaf Engbusk.

Facklig introduktion enligt **Göteborgsmodellen**

Göteborg är sedan tidigare känt för ordvitsar, Håkan Hellström och Liseberg. Och mycket mer förstås. Nu kan vi addera Göteborgsmodellen – en alldeles egen modell för facklig introduktion. Läs och inspireras!

Khuanla Chalardyaem ansvarar för arbetsgruppen från avdelningsstyrelsens sida.

En arbetsgrupp på IF Metall Göteborg bildades med uppdraget att "rekrytera och organisera medlemmar på arbetsplatser utan klubb". Detta skulle ske genom fackliga introduktioner, främst riktade till nyanställda och inhyrda. Det blev startskottet för den numera berömda Göteborgsmodellen.

Ett introduktionsmaterial togs fram och ett brev för att skicka ut till arbetsgivarna. Brevet till arbetsgivarna innehåller information om att avdelningen vill ha upplysning om nyanställningar och att en fackrepresentant kommer kontakta dem och boka tid för en facklig introduktion.

– Det blev dock inte lika stort

gensvar på brevet som vi tänkte, säger Khuania Chalardyaem, som är den från avdelningsstyrelsen som ansvarar för arbetsgruppen.

– Därför började vi titta på var vi har störst potential och bestämde oss för att helt enkelt ringa dem i stället. Så det blir lite mer handpåläggning från vår sida att faktiskt försöka få den där kontakten.

Utbildar avdelningsombud

En annan del i arbetet var att utbilda avdelningsombuden till att själva kunna hålla fackliga introduktioner. Därför samlar avdelningen årligen avdelningsombuden till en konferens för att stärka och utbilda dem.

– Det är viktigt att de ska förstå att de är avdelningens förlängda arm. De ska inte bara se sig som en brevlåda, som informationsmottagare. Vi vill aktivera dem och ge dem utbildning, säger Khuanla Chalardyaem.

Behöver kunna improvisera

Gustaf Engbusk ingår i arbetsgruppen och är en av de som är ute och håller i den fackliga introduktionen. Efter en 40 minuters introduktion blir det 20 minuter för inskrivning.

Han har varit med om flera situationer ute på arbetsplatserna. Ibland har arbetsgivaren trott att det är ett medlemsmöte och Gustaf har fått hålla en spontan information för ett helt gäng nyfikna medlemmar.

En gång var det en stor grupp som endast talade kinesiska, så Gustaf fick hålla informationen med hjälp av tolk. Och mötena kan ske på alla möjliga olika platser. Ibland vid kaffemaskinen, ibland ute i en stimmig produktionsmiljö och ibland i ett konferensrum.

– Det kan hända allt möjligt när man är ute. Då får man improvisera, säger Gustaf Engbusk.

Bra att avsluta med lite "sosse"

Om det har varit en aning trögt att få respons på de brev som går ut så har värningssiffrorna varit desto bättre när en introduktion väl sker.

– Vi värvar väl ungefär 80 procent av de som går på facklig introduktion, som inte är medlemmar, berättar Gustaf Engbusk.

Hemligheten är att utgå från vad gruppen tycker är den viktigaste frågan på arbetsplatsen och sedan lägga upp introduktionen utifrån

det. Gustafs erfarenhet är att det brukar vara lön och anställningstrygghet som ligger arbetstagarna närmast om hjärtat, då får mötet handla främst om det.

– Och sen kör vi alltid lite sosse

också, så att alla ska rösta rätt när vi åker därifrån.

TEXT: victoria.enback@ifmetall.se

FOTO: Marie Ullnert

Tipset är att åka ut på introduktionerna två och två, då kan man ta stöd av varandra. Här är Gustaf Engbusk tillsammans med Patrik Johansson, regionalt skyddsombud och vikarierande ombudsman på avdelningen.

Tips

Gustafs tips för en lyckad introduktion

- Åk gärna ut tillsammans med någon så att ni kan ta stöd av varandra.
- Inled den fackliga introduktionen med att gå laget runt så att alla får svara på vad som är den viktigaste frågan för dem på arbetsplatsen. Utgå sedan från det när ni håller introduktionen.
- Berätta om den fackliga idén, att vi måste gå samman för att kräva bättre villkor.
- Se till att bygga en relation med personerna. Ni ska bli som kompisar. Då är det svårare att säga nej när ni väl sitter där med pennan i hand för att fylla i inträdesblanketten.
- Ge komplimanger! Det handlar om att skapa en positiv atmosfär och vi människor är likadana. Grundläggande psykologiska mekanismer funkar.
- Var inte rädd för att prata politik! Alla frågor går att koppla till det. Lyft gärna de försämringar som nuvarande regeringen gjort.

Tips

Så tar ni inspiration från Göteborgsmodellen:

1. Kartlägg vilka arbetsplatserna är där ni kan hålla facklig introduktion och dela in dem utifrån prioritet. Var har ni störst potential? Börja med dem. Då blir det lättare att se att arbetet ger resultat.
2. Identifiera de arbetsplatser där ni har avdelningsombud. Samla dem och utbildad dem i att hålla en facklig introduktion.
3. Skicka ett brev till arbetsplatserna om att ni vill ha information om nyanställningar (även inhyrd personal) och att en introduktör kommer att ta kontakt för att boka tid för en facklig introduktion.
4. Om ni inte får svar på brevet – följ upp med telefonsamtal. Ge inte upp.

IF METALL

20 ÅR

IF Metall bildades genom en sammanslagning av dåvarande Metall och Industrifacket 2006. Den 1 januari bildades förbundet och den 1 maj avdelningarna.

Hej Anders Ferbe, vad var den största utmaningen du ställdes inför som IF Metalls förbundsordförande 2012–2017?

– Att ta över som ordförande när Stefan Löfven lämnade. Förberedelse tiden var mycket kort, eftersom processen inom Socialdemokraterna gick på bara några dagar. Även om jag tillhört ledningen under lång tid, så var det mycket nytt att hantera. Inte minst blev arbetsbördan större när vi gick från fyra till tre i ledningen.

Vad är det viktigaste som förbundet åstadkommit hittills, tycker du?

– Att vi alltid har varit, och fortfarande är, relevanta för medlemmarna genom starka klubbar och avdelningar, där de förtroendevalda finns nära den enskilde medlemmen. Och att vi under alla år haft en stabil ekonomi trots färre medlemmar, plus att konfliktfonden varit fortsatt stark.

– Våra avtalsrörelser. Trots ständiga utmaningar har förbundet ihop med Facken inom industrin fortsatt att säkra riksavtal med löneökningar och därmed försvarat det för landet så viktiga Industriavtalet.

– Tufft men nödvändigt var när vi 2009 tecknade så kallade krisavtal med våra motparter. De räddade tiotusentals, kanske upp mot 40 000, industriarbetares jobb inom förbundets områ-

de. Korttidsavtalen under pandemin 2020–2021 hade även de stor betydelse för förbundets medlemmar.

– Att vi tecknade det första globala ramavtalet med H&M 2015 är en annan stor framgång. H&M förband sig att acceptera fackföreningar och rimliga villkor för de som var anställda hos underleverantörer i H&M, främst i Indien och Bangladesh.

– Och slutligen vårt fackligt-politiska samarbete, med starkt fokus på att påverka politiken för så bra förutsättningar som möjligt för industrin. Det är mycket viktigt för både landet och medlemmarna.

Vilket är ditt roligaste minne från den tiden?

– Alla möten med medlemmar och förtroendevalda runt om i landet. Dessa samtal finns bevarade djupt i mitt hjärta.

Vad gör du i dag?

– På nationell nivå är jag en av industrins opartiska ordförande, medlare för Medlingsinstitutet, vice ordförande i Rädda Barnen samt styrelseledamot i Råd & Rön. På lokal nivå är jag nämndeman, kommunalpolitiskt aktiv samt ordförande i Jernarbetareklubben Mekaniska Verkstaden Skansen och S-föreningen Gamla Gardet.

TEXT: anneli.lundberg@ifmetall.se

FOTO: Bea Tigerhielm

Risk att studerande missar ersättning

Försäkringar kan kännas krångliga även för vuxna. Därför är IF Metall Dackebygden ute tidigt och informerar om medlemsförsäkringar redan på gymnasiet.

Den som går ett gymnasieprogram med inriktning inom industrin eller motorbranschen kan utan kostnad vara studerandemedlem i IF Metall. Precis som för andra medlemmar omfattas man då av både olycksfalls- och livförsäkring.

– Många känner inte till att de har de här försäkringarna, menar Magnus Andersson som är arbetsmiljö- och försäkringsansvarig i IF Metall Dackebygden.

Informerar i skolorna

I avdelningen besöker man yrkesgymnasier där man håller ett pass på två timmar om arbetsmiljö, försäkringar med mera. Besöken har pågått i två år och passen är utformade utefter skolplanen.

– De är väldigt uppskattade av både elever och lärare.

Det var vid ett sådant tillfälle som eleven Hugo Karlsson kom fram och frågade om han hade rätt till ersättning. Han hade skadat lillfingeret i en grind när han tog in hästarna hemma. Tack vare facklig hjälp fick han ersättning på 700 kronor för besöket på akuten, men eftersom han fortfarande har besvär ska han kontakta Folk-sam igen då det snart har gått ett år efter händelsen.

– Han är mycket nöjd med hjälpen och informationen han har fått av facket, säger Magnus Andersson.

Ingen hoppas såklart att studerandemedlemmar ska skada sig, men tack vare fackligt fotarbete som detta kan förhoppningsvis fler som skadat sig få chans till ersättning.

TEXT:
daniel.k.hermansson@ifmetall.se

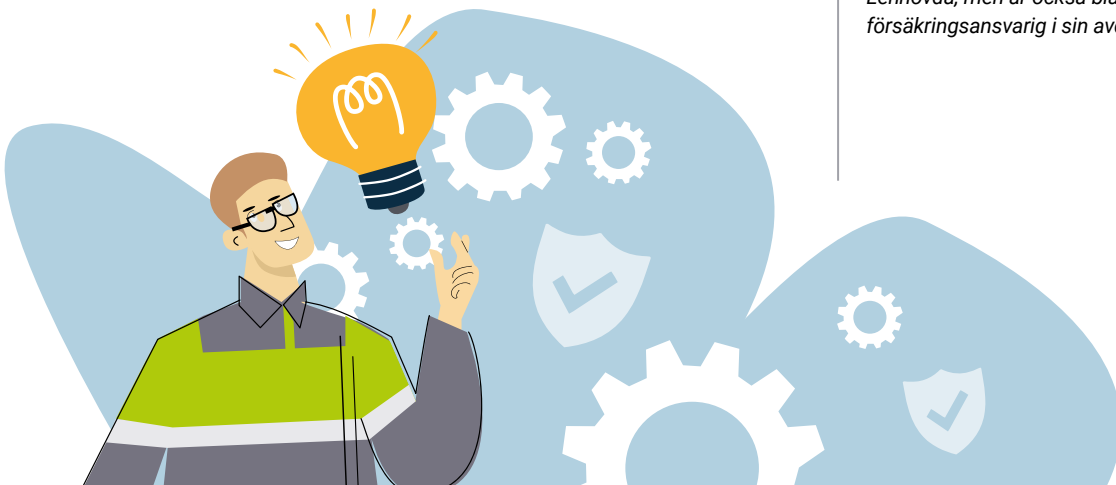
Foto: Privat

Hugo Karlsson var studerandemedlem när han läste på Additivt Teknikcenter i Hultsfred och då skadan skedde.

Foto: Privat

Magnus Andersson är anställd på Schunk Carbon Technology i Lenhovda, men är också bland annat försäkringsansvarig i sin avdelning.

Rolf Sass, fackligt-politiskt ansvarig, Julia Jansson, vice ordförande, och ordförande Tony Bölja i företagets teknikcenter där eleverna har sin undervisning.

Tony Bölja är ordförande för IF Metallklubben på Systemair.

Mazhar Aslan undervisar i fysik och matematik och är en av lärarna från Klockarbergsskolan som håller lektioner för åttondeklasserna i Systemairs lokaler.

Skolundervisning i fabriken

säkrar framtidens rekryteringsbehov

På Systemair i Skinnskatteberg öppnar klubb och företag, i samarbete med kommunens högstadieskola, upp fabriken för elever i årskurs 8 och 9. Här är man på god väg att knäcka koden gällande att få ortens ungdomar att intressera sig för en framtida yrkeskarriär på den lokala industrin.

Systemair är kommunens största privata arbetsgivare med 300 anställda i produktionen och cirka 150 tjänstemän.

– Alla känner till Systemair, men man vet nog inte mycket om hur det är att jobba här och vilka möjligheter som finns, säger Tony Bölja som är IF Metallklubbens ordförande.

Som så många andra liknande företag har Systemair från tid till annan haft problem med rekrytering och kompetensförsörjning.

– Vi har insett att om vi ska få

ungdomarna intresserade av att jobba här och skaffa sig den kompetens vi behöver så krävs det att vi gör någonting utöver det vanliga, säger Systemairs logistikchef Sofia Jansson.

Lektioner i företagets lokaler

Så med gemensamma krafter har företag och klubb under flera år utvecklat ett samarbete med ortens högstadieskola, Klockarbergsskolan.

– I dag kommer lärare och elever i årskurs 8 hit varje vecka och har sina naturvetenskapliga lektioner i vårt fina teknikcenter. Personal från företaget gästspelar i undervisningen och eleverna får göra studiebesök i produktionen och bekanta sig med våra olika yrkesroller, berättar Tony Bölja.

Och nu satsar man på att utveckla samarbetet till att även omfatta niornas prao.

– Vi har börjat med att låta ni-ondklassare komma och jobba i produktionen under sin prao. Det kräver bra handledning, extra säkerhetsbedömningar och en del anpassning, men det verkar gå att få det att fungera, fortsätter Tony.

Intresset ökar bland de unga

Upplägget att bjuda in de unga till fabriken fungerar, visar det sig.

Några exakta siffror har man inte, men intresset för att till exempel sommarjobba på Systemair har ökat bland ortens ungdomar och en och annan har också valt industriinriktning på gymnasiet för att sedan få fast anställning.

– Det gäller att väcka intresset hos ungdomarna och visa dem att det finns en trygg, men intressant och mångsidig, väg framåt inom industrin här, säger Julia Jansson som är IF Metallklubbens vice ordförande.

”Omväxling och intressant”

Vad säger då ungdomarna själva om upplägget? Elsi och Sonja är två av eleverna som kommer hit varje vecka.

– Det är kul att komma hit. Det ger omväxling och är intressant, säger Elsi och Sonja fortsätter:

”
Det gäller att väcka intresset hos ungdomarna och visa dem att det finns en trygg, men intressant och mångsidig, väg framåt inom industrin här.

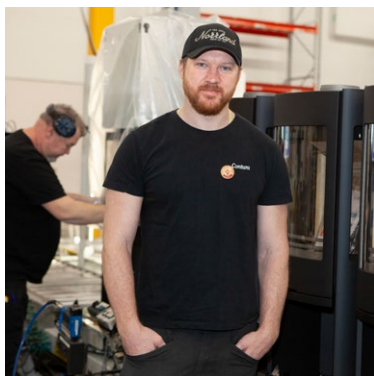
– Nu när man vet hur det är här känns det som om man kanske kan jobba här i framtiden.

TEXT: lisa.wernstedt@ifmetall.se

FOTO: Henrik Mill

Genom lektionerna på Systemair har eleverna Sonja och Elsi fått en ny bild av hur det fungerar på en industri.

Henrik Hammar, ordförande på arbetsplatsens IF Metallklubb och numera språkstödjare.

Vad gör en språkstödjare?

En språkstödjare:

- fungerar som stöd i språk- och kommunikationsfrågor på arbetsplatsen
- bidrar till att instruktioner och rutiner blir tydligare
- är en länk mellan deltagare, arbetsledning och språkundervisning.

Språkvartal på arbetsplatsen

Som en del av arbetet har deltagarna tillsammans med sina arbetsledare tagit fram språkvartal. I språkvartalet pratar man om:

- hur man vill bli rättad
- när man vill ha hjälp
- hur feedback ska ges.

Språkundervisning som gör jobbet säkrare

När språket inte räcker till i vardagen kan det påverka både säkerheten och kvaliteten på arbetsplatsen. På Contura i Kronoberg, där nästan hälften av de anställda har svenska som andraspråk, har fack och arbetsgivare tillsammans valt att satsa på språkundervisning på arbetstid. Målet är att alla ska kunna förstå, göra sig förstådda och känna sig trygga på jobbet.

På Contura i småländska Markaryd har man tillverkat braskaminer i över 60 år.

Många arbetare har kommit och gått, och i dag arbetar omkring 150 kollektivanställda i produktionen.

Många har svenska som andraspråk och språkkunskaperna varierar. Under lång tid såg de fackligt förtroendevalda hur språket påverkade arbetsmiljön.

Henrik Hammar är klubbordförande och huvudskyddsombud.

– Vi hade många arbetsskador, sjukskrivningar och problem med kvaliteten. Det handlade ofta om att instruktioner inte gick fram fullt ut, säger han.

Det var sällan någon som sade att de inte förstod.

– Man förklarar, folk nickar och

håller med. Sedan går de därifrån och frågar en arbetskamrat vad man menade.

Jannika Martinsson, som är utbildningsansvarig på företaget, tar vid:

– Många har avbrutit sina studier vid SFI när de fått jobb. Samtidigt jobbar flera väldigt isolerat vid sina maskiner och har få tillfällen att använda och utveckla svenskan i vardagen.

SFI är den grundläggande språkutbildning som många nyanlända går. När arbete och studier krockar är det vanligt att språkutvecklingen stannar av och att studierna inte längre hinns med. Då förutsätter man ofta att arbetslivet ska ta hand om språkinläringen i stället:

– Tyvärr blir det inte alltid det

Några av de totalt 25 anställda som deltar i språkundervisningen på arbetsplatsen.

naturliga språkliga mötet som man ofta tänker ska finnas på en arbetsplats, säger Jannika.

Två timmars språkundervisning varje vecka på arbetstid

För att möta behoven valde Contura att satsa på språkundervisning direkt på arbetsplatsen. Undervisningen sker på betald arbetstid, två timmar i veckan under 15 tillfällen.

– Det är viktigt att undervisningen är kopplad till jobbet. Vi pratar om säkerhet, rutiner och hur arbe-

tet ska utföras, säger Henrik.

Utbildningsmaterialet utgår från företagets egna instruktioner och föreskrifter, som har förenklats språkligt, och är framtaget av Henrik och Jannika.

– Det ska inte vara juridisk svenska. Det ska vara enkel svenska, säger Henrik.

Undervisningen leds av en SFI-lärare som kommer till arbetsplatsen en gång i veckan och håller i två grupper.

– Hon är fantastisk. Hon har själv gjort samma resa som många av deltagarna och kan ta upp frågor

på ett sätt som skapar igenkänning och förtroende, säger Henrik.

Innehållet formas tillsammans med deltagarna.

– Säkerheten är grunden, men sedan pratar vi också om till exempel jämställdhet, kultur och sådant som deltagarna själva tar upp, säger Jannika.

Språkstödjare som länk i vardagen

En viktig del av arbetet är språkstödjarna. Det är förtroendevalda eller andra nyckelpersoner på

arbetsplatsen som får utbildning i hur språk, arbetsmiljö och kommunikation hänger ihop.

Henrik och Jannika utbildades till språkstödjare genom Handslaget under cirka två och en halv dag.

– Utbildningen gav oss verktyg att förstå var problemen uppstår och hur man kan jobba förebyggande, säger Jannika.

Efter utbildningen valde de att gå vidare.

– Vi insåg att det inte räcker att bara stötta deltagarna. Hela organisationen behöver förstå språkfrågorna, säger Henrik.

De tog därför fram en intern utbildning för arbetsledare och produktionstekniker.

– Det är inte bara den som lär sig svenska som ska anpassa sig. Vi måste alla hjälpas åt, säger Jannika.

Arbetsledarna tog emot utbildningen med stort engagemang.

– De var väldigt positiva och började använda verktygen direkt, säger Henrik.

Skillnader som märks i vardagen

Totalt deltar omkring 25 personer i språkundervisningen. Responsen har varit entydigt positiv.

– Alla var jättegglade att få chansen. Vi behövde inte övertyga någon, säger Henrik.

Effekterna märks både i arbetsmiljön och i stämningen.

– De kommer med fler förbättringsförslag och säger till när något inte fungerar.

Jannika beskriver en tryggare arbetsplats.

– Nu vågar man fråga när man inte förstår. Det har blivit en starkare gemenskap.

Jannika Martinsson (i mitten) menar att gemenskapen på arbetsplatsen blivit starkare.

Även medarbetare som inte deltar i undervisningen påverkas.

– Det är ingen som skrattar eller himlar med ögonen. Man lyssnar och hjälper varandra, säger Henrik.

Hoppas kunna inspirera andra arbetsplatser

Henrik och Jannika hoppas att både fler företag och fackligt företrädda ska se att det går att göra skillnad.

– Det viktigaste är att få med sig arbetsgivaren. När det finns

en gemensam vilja blir det möjligt, säger Henrik.

Arbetet med material och rutiner tar tid, men vinsterna är sedan stora.

– Tydligare språk och enklare instruktioner hjälper alla, oavsett om man lär sig svenska, har dyslexi eller bara är ny på jobbet. Det ska vara lätt att göra rätt och svårt att göra fel, säger Jannika.

TEXT: patrik.englund@ifmetall.se

FOTO: Christel Lind

Det här är Handslaget

Satsningen sker inom ramen för någonting som kallas för Handslaget Kronoberg. Det är ett ESF-finansierat projekt, där ESF står för Europeiska socialfonden. Projektet drivs av kommuner i Kronobergs län tillsammans med IF Metall.

Syftet är att stärka kompetensförsörjningen och öka inkluderingen på arbetsplatser, bland annat genom att erbjuda språkundervisning på jobbet för anställda som behöver utveckla

sin svenska.

Inom IF Metalls del av Handslaget arbetar regionala samverkansansvariga, så kallade RSA. Camilla Stridh är en av dem och har varit med och tagit fram uppdraget för industrin.

– När människor lämnar SFI för att börja arbeta finns ofta en förväntan om att arbetsmarknaden ska lösa språkutvecklingen. Så blir det inte alltid, men här ser vi hur det faktiskt kan fungera, säger Camilla Stridh.

Kassan gjorde fel, men begärde ändå återbetalning

Politikeruppdraget skulle inte behöva redovisas till Försäkringskassan, enligt handläggaren. Trots det fick Lena en dag ett återkrav på drygt 400 000 kronor. Fackets juristbyrå fick senare Försäkringskassan att backa.

Lena har inte kunnat arbeta heltid på många år på grund av sitt diskbråck och sin fibromyalgi. Samtidigt har hon varit aktiv fritidspolitiker i kommunen där hon bor. Men eftersom hon fick sjukpenning var hon väldigt noga med att redovisa alla timmar som hon hade politikeruppdrag. Tills den dagen då hennes handläggare på Försäkringskassan sade att hon kunde sluta med det – det var ändå så få timmar det gällde.

– Jag vet att jag flera gånger frågade om jag verkligen inte skulle redovisa de där en–två timmarna per vecka som jag satt i möten, men fick alltid samma svar: Det behövs inte.

Fick låna ihop pengarna

Så en dag, i maj 2025, damp det ned ett beslut på indragen sjukpenning och ett återkrav på 420 000 kronor i brevlådan.

– Som jag grät då. Jag visste inte hur jag skulle få tag på en så stor summa pengar, berättar Lena.

– De såg mig uppenbarligen som en fuskare och min handläggare, som ju var den som väglett mig i det här, fick jag inte längre ha någon kontakt med. Pengarna fick jag låna ihop från släktingar.

Grät av glädje

Därför var glädjen stor när Ulf Lejonklou, försäkringsjurist på fackets juridiska byrå – LO-TCO Rättsskydd – ringde Lena och berättade att hon

fått rätt mot Försäkringskassan.

– Jag grät av glädje när han ringde. Jag är evigt tacksam för att jag stannade kvar i facket, trots sjukskrivning och låg inkomst, och för den hjälp jag fått av Ulf på Rättsskyddet. Fackavgiften är värd varenda krona!

”Ovanligt att de backar”

Det är anmärkningsvärt att Försäkringskassan begär återkrav trots att handläggarens rekommendationer fanns i deras anteckningar, menar Ulf Lejonklou:

– Jag har inte behövt komma in med några nya underlag, utan kunnat hänvisa till sådan information de redan hade. Det är inte vanligt att Försäkringskassan backar vid återkrav, och så här radikalt också, men nu gjorde de det. De insåg väl att de hade gjort fel.

– Det här visar hur viktigt det är att dokumentera och få alla beslut och rekommendationer skriftligt, säger han.

Ärendet med Lenas indragna sjukpenning är fortfarande inte färdigprocessat.

TEXT: anneli.lundberg@ifmetall.se

Ulf Lejonklou,
försäkringsjurist på
LO-TCO Rättsskydd.

Foto: LO-TCO Rättsskydd

VÄRT ATT VETA

om arbetsmarknaden

Är det frivilligt med kollektivavtal?

I samband med strejken på Tesla har en återkommande kommentar varit att det är helt frivilligt för arbetsgivare att teckna kollektivavtal, och vill de inte det ska de lämnas ifred. Det har till och med hävdats att det är maffiametoder IF Metall sysslar med när de strejkar. Så vad gäller egentligen om frivilligheten?

Det stämmer att det inte är obligatoriskt med kollektivavtal om man tittar i lagböcker. Det finns inget där som säger att en arbetsgivare måste ha kollektivavtal. Men om man bara utgår från det missar man helheten.

Branschvis förhandling

Det är nämligen så att politikerna i Sverige har gett fack och arbetsgivare stora delar av ansvaret att reglera villkoren på arbetsmarknaden. I stället för att stelbent lagstiftning ska gälla för alla så förhandlas det branschvis om villkor som fastslås

i kollektivavtal. Att parterna fått ett så stort ansvar innebär inte bara att vi fått mycket flexibilitet att hantera utmaningar på arbetsplatserna, det har också gjort att vi fått en väldigt fredlig arbetsmarknad i Sverige jämfört med andra länder. Arbetstagarerna får vara med och påverka villkoren och när kollektivavtalen är påskrivna råder sedan fredsplikt under perioden som det gäller.

Men för att denna modell ska fungera krävs att det finns en maktbalans mellan arbetstagarerna och arbetsgivare. Båda parter måste vara välorganiserade och starka i förhandlingarna. Eftersom arbetsgivarna äger fabrikerna och maskinerna måste arbetstagarerna ha något att sätta emot. I slutändan är strejken det starkaste vapnet, och rätten att strejka är därför skyddad i grundlagen.

Rätt att ta till konflikt

Så sammanfattningsvis skulle man kunna säga att det är frivilligt för en arbetsgivare att teckna kollektivavtal, precis som många tusen gör varje år, men bara så länge arbetstagarerna inte kräver det. För om man ställer sig utanför vår svenska arbetsmarknadsmodell med kollektivavtal omfattas man heller inte av fredsplikt. Så om de anställda vill trygga sina villkor och inte behöva förlita sig på arbetsgivarens goda vilja har de då rätten att ta till en konflikt för att försöka uppnå sitt mål – ett kollektivavtal.

TEXT:

daniel.k.hermansson@ifmetall.se

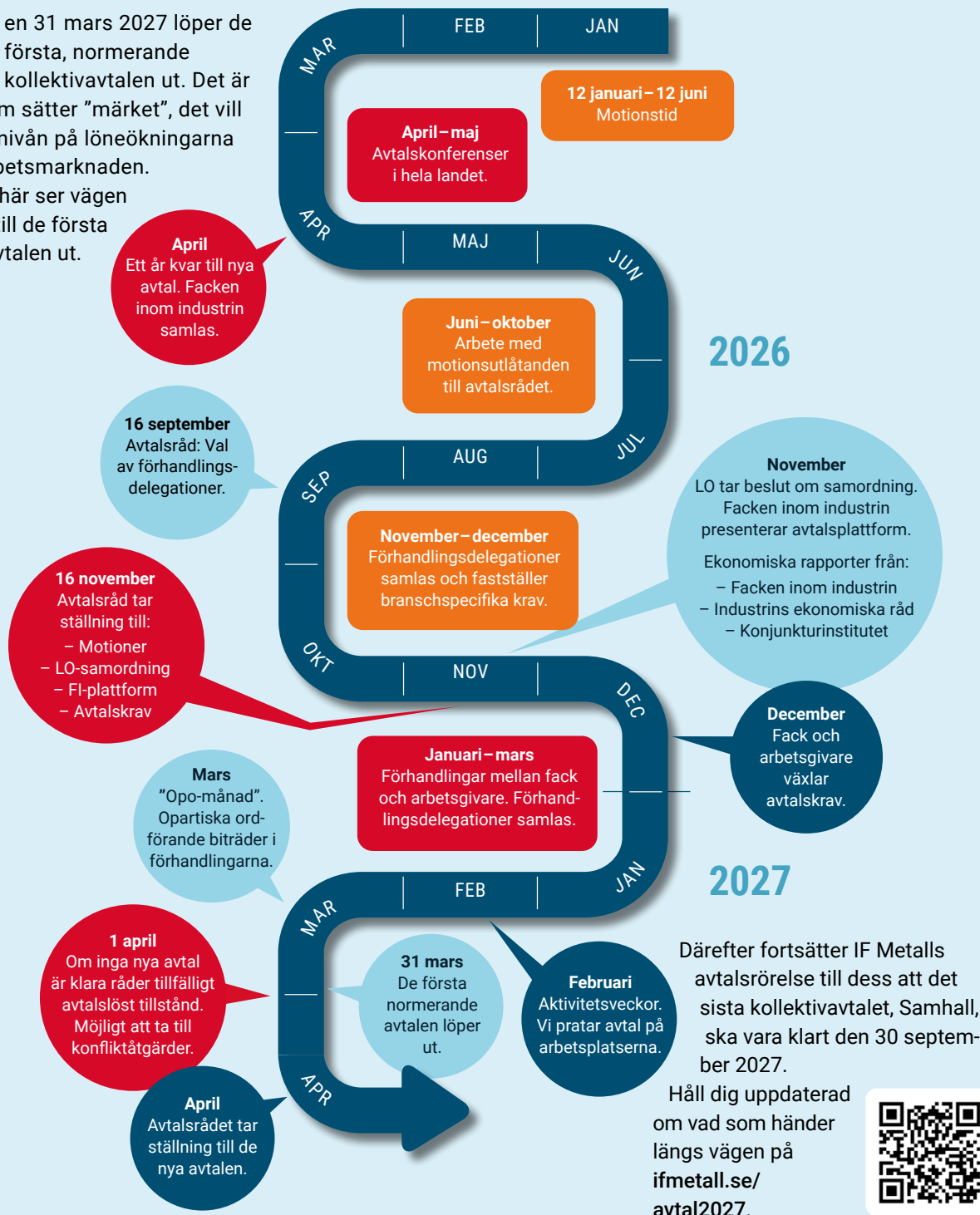

Dags att samla styrkan igen

Avtal
2027

Den 31 mars 2027 löper de första, normerande kollektivavtalen ut. Det är de som sätter "märket", det vill säga nivån på löneökningarna på arbetsmarknaden.

Så här ser vägen fram till de första nya avtalen ut.

Gravida Alexandra Kindh omplacerades från graviditetsvecka 21. På bilden använder hon en materiallyft för att lyfta in material i linjen.

Här förlorar inte gravida på omplacering eller arbetsförbud

I december 2025 tecknade klubben ett lokalt avtal med arbetsgivaren om att gravida arbetstagare ska få behålla sin inkomst vid omplacering eller arbetsförbud.

– Ett bra samarbete mellan oss i klubben och företaget har gjort detta möjligt, säger Johanna Robertsson, klubbordförande på Attends Healthcare utanför Jönköping.

På industrin i lilla Aneby tillverkas inkontinensprodukter under rullande skift. Det betyder att för de flesta består en inte helt obetydlig del av månadslönen av både ob-ersättning och skifttillägg.

Men arbetsmiljön är inte optimal för gravida kvinnor; det bullrar, förekommer tunga lyft och även vissa kemikalier. Och går de hem i förtid med graviditetsspenning de sista veckorna får de i stället en kraftig sänkning av månadslönen.

– För det första är det inte meningen att gravida ska tvingas gå hem när de egentligen vill jobba. Och för det andra ska de definitivt

inte behöva förlora i inkomst om de inte kan jobba kvar på sin ordinarie plats i slutet av graviditeten, säger Johanna Robertsson.

Alltid riskbedömning

Allt började för något år sedan när en medarbetare, som jobbade frys-skift i produktionen, berättade att hon var gravid.

– Då kände vi att vi var tvungna att kolla upp ordentligt vad som var farligt i vår produktion och vad det är gravida ska undvika och varför. Så vi gick på föreläsningar och plöjde forskningsrapporter från Arbetsmiljömedicin och Arbetsmiljöverket

Klubbordförande Johanna Robertsson är nöjd med avtalet som garanterar att gravida inte ska förlora i inkomst vid arbetsförbud eller omplacering.

för att lära oss mer. Sedan filade vi på vår riskbedömning och gjorde en lokal överenskommelse med företaget om vad som skulle gälla.

Bullret värst

I dag, när en kvinna berättar att hon är gravid, görs alltid en riskbedömning och utifrån den en eventuell omplaceringsutredning.

– Vi hanterar kemikalier på företaget, men inte i produktionen. Det handlar mer om rengöring och smörjmedel. Men våra maskiner i produktionen ligger och bullrar på mellan 75 och 85 decibel i det dagliga, och forskningen säger att buller kan vara farligt för foster efter vecka 23. Eftersom vi inte kan ta bort bullret måste vi i stället utreda omplacering.

Viktigt få till avtal

Sedan förra året är klubben och företaget överens om att de i första hand alltid försöker hitta en omplacering för de gravida. Om det inte går läggs ett arbetsförbud. Men oavsett omplacering eller arbetsförbud är man överens om att ingen kvinna ska behöva förlora i inkomst, berättar Johanna.

– För oss var det viktigt att få till ett avtal som sa att företaget fyller upp till ordinarie lön om den som är gravid inte kan jobba kvar på sin ordinarie plats. Och nu, genom ett bra samarbete med företaget, är avtalet äntligen på plats.

TEXT: anneli.lundberg@ifmetall.se

FOTO: Sofia Beijer, Noor Studio

Men oavsett omplacering eller arbetsförbud är man överens om att ingen kvinna ska behöva förlora i inkomst.

Förra året tecknade klubben ett lokalt avtal med arbetsgivaren om att gravida arbetstagare ska få behålla sin inkomst vid omplacering eller arbetsförbud.

EU och AD visar vägen för gravidas kompensation

Enligt EU:s mödravårdsdirektiv ska gravida som förbjuds att arbeta på grund av arbetsmiljörisker kompenseras. Nu har en AD-dom slagit fast att direktivet gäller offentliganställda i Sverige. Och rimligtvis borde det gälla även i den privata sektorn.

– Begär förhandling med arbetsgivaren, säger Ellinor Gudmundsson, IF Metalls förbundsjurist.

När gravida lärare förbjöds att arbeta under covidpandemin förlorade de en stor del av sin inkomst. Men i augusti 2025 slog Arbetsdomstolen fast att EU:s mödravårdsdirektiv gäller: offentliga arbetsgivare är skyldiga att betala kompletterande

lön till gravida som förbjuds att arbeta, och som inte heller kan omplaceras, på grund av risker i arbetsmiljön. De arbetsgivare som inte kompenserar gör sig skyldiga till diskriminering.

– När det gäller våra gravida medlemmar, som arbetar i den

Ellinor Gudmundsson, förbundsjurist på IF Metall.

privata sektorn, är vår uppfattning att de förtroendevalda bör begära en förhandling med arbetsgivaren och hänvisa till EU:s mödravårdsdirektiv, säger Ellinor Gudmundsson.

TEXT: anneli.lundberg@ifmetall.se

BLICK FÅNGET

Räkna ut hur mycket du förlorar på karensen

Vet du hur mycket pengar du förlorar när du är sjuk? Att förlora en hel dagslön i karensavdrag motsvarar för många industriarbetare mer än 1 500 kronor mindre i plånboken direkt på nästa månads lön. Dessutom påverkar karensavdraget pensionsinbetalningarna, vilket gör att du förlorar ännu mer under ditt arbetsliv. I vår karensstur på ifmetall.se/karensstur kan du kolla hur mycket just du förlorar på det orättvisa karensavdraget.

Ska du boka en sommarresa?
Glöm inte att kolla in rabatterna via LO Mervärde!

Här finns rabatter på kryssningar och hotell, särskilt för dig som är medlem i ett LO-förbund. Läs mer på LOmervärde.se.

Kompletterande reseförsäkring med IF Metallkortet Mastercard

Nu är snart sommaren här och du kanske är på gång att boka en resa. Tänk då på att när du betalar din resa har du mycket att vinna på att göra det med ditt IF Metallkort Mastercard.

Den kompletterande reseförsäkringen är ett komplement till ditt ordinarie reseskydd i hemförsäkringen och gäller när du betalar mer än halva resan med ditt kort. Den gäller för din familj upp till

Att låna kostar pengar! Om du inte kan betala tillbaka skulden i tid riskerar du en betalningsanmärkning. Det kan leda till svårigheter att få hyra bostad, teckna abonnemang och få nya lån. För stöd, vänd dig till budget- och skuldrådgivningen i din kommun. Kontaktuppgifter finns på konsumentverket.se.

Foto: Victoria Enbäck

Organisering i fokus på Skåvsjöholm

– Varför sitta på sin egen kammare och uppfinna hjulet när det redan finns så mycket erfarenhet inom förbundet?

Citatet kommer från konferensen för organisationsansvariga som hölls under två dagar på Skåvsjöholm den 18–19 mars. Engagemanget under dagarna gick inte att ta miste på och många goda tankar och idéer lyftes för hur vi kan nå målet om 85 procents organisationsgrad.

tre generationer och även för tre vänner som du betalar för med kortet.

Läs mer om villkoren och ansök om kortet på LOmervärde.se/mastercard.

Effektiv ränta är 13,74 % vid betalning med e-faktura vid en nyttjad kredit på 20 000 kr återbetald under 1 år (februari 2026).

Foto: Creative commons

Allt du behöver veta för att hantera försäkringsfrågorna

Olycksfall i arbetet är den vanligaste orsaken till godkända arbetsskador, men det krävs bra metoder i utredningsarbetet för att den drabbade medlemmen ska kunna få rätt till ersättning. Hur fångar vi på bästa sätt upp olycksfall i dagens försäkringssystem? Hur hanterar vi frågor som vittnen, journalanteckningar, trafikskador, psykiska olycksfall, resor och hemarbete?

LO-TCO Rättsskydd bjuder in till digitalt seminarium den 3 juni, kl. 9.00–12.00, för att ge en

inblick i regelverken kring olycksfall. Föreläsarna undersöker en rad olika situationer utifrån faktiska ärenden och rättsfall, och diskuterar hur vi bäst når framgång i våra fall. Du anmäler dig via fackjuridik.se/seminarier.

LO-TCO RÄTTSSKYDD AB

Uppdaterade versioner av Försäkrad i IF Metall

Försäkrad i IF Metall, på både svenska och engelska, har uppdaterats och finns nu att beställa i webbshoppen via ifmetall.se.

Nästa nummer av tidningen Info

Nästa nummer av tidningen Info, nummer 3, kommer ut på arbetsplatserna den 30 juni.

Har du tips eller idéer på innehåll? Välkommen att höra av dig till oss på tidningeninfo@ifmetall.se.

Knep & Knäp SUDOKU

7	3	5		2			8	6
6						4		
8		9		7	6			
		6						5
	1							2
5			2	9			4	
		3			1	7	2	4
							3	9
	7		9	3		1		

INFO

I tidningen Info hittar du som förtroendevald tips och goda idéer från IF Metalls arbetsplatser runt om i landet. Tidningen ges ut med 6 nummer per år.

Ansvarig utgivare Joanna Abrahamsson

Redaktion Daniel Carlstedt, Victoria Enbäck, Patrik Englund, Daniel Hermansson, Mikael Hägg, Anneli Lundberg, Åsa Petersen, Annika Tripke-Lund, Lisa Wernstedt

Telefon 08-786 80 00 (växel)

E-post tidningeninfo@ifmetall.se

Grafisk form Graphera / Johanna Bjuhr Escalante

Tryck Sib-Tryck Holding AB

Följ IF Metall i sociala medier

IFMETALL

Vad gör facket – egentligen?

Ganska mycket, om vi får säga det själva. Här är några exempel på vad vi åstadkom under 2025, tack vare att vi är många tillsammans.

6 400

arbetsplatsbesök gjordes av våra regionala skyddsombud för att granska arbetsmiljön och stötta skyddsombud på arbetsplatser som saknar skyddsorganisation.

10,6

miljoner kronor betalades ut till berörda medlemmar via den rätts-hjälp som ingår i medlemskapet.

375

miljoner kronor delades ut till otursdrabbade medlemmar från våra medlemsförsäkringar inklusive inkomstförsäkringen.

17 500

personer deltog i våra fackliga utbildningar, vilket stärker vår organisation ännu mer framöver.

31

riksavtal har omförhandlats och 415 nya företag har tecknat kollektivavtal med oss, vilket ger de anställda schysta och trygga villkor.

83 200

anställda fick försäkringsinformation av våra duktiga försäkringsinformatörer.

Tack för att du är medlem!

Läs mer om fördelarna med ett medlemskap på ifmetall.se/blimedlem

IFMETALL